

Ce vizează codul de etică profesoral

O educație publică de calitate, piatră de temelie a societății democratice, are rolul de a asigura șanse egale pentru toți copiii și tinerii și este fundamentală pentru bunăstarea socială prin contribuția sa la dezvoltarea economică, socială și culturală. Profesorii și personalul din educație au responsabilitatea de a întări încrederea generală a publicului în standardele serviciilor ce sunt așteptate de la toți cei implicați în această importantă activitate.

Manifestarea unei gândiri responsabile este sufletul activității profesionale, iar activitățile profesorilor și personalului din educație dedicate cu devotament, competență și dăruire pentru a ajuta elevul să-și atingă propriul potențial reprezintă un factor critic în asigurarea unei educații de calitate. Experiența și dăruirea profesorilor și a personalului din educație trebuie să fie combinate cu condiții bune de muncă, o comunitate care să-i sprijine și să creeze politici care să permită o educație de calitate.

Recunoscând extinderea responsabilităților incluse în procesul educațional și responsabilitatea de a atinge și menține cele mai înalte grade de norme etice în profesie pentru elevi, colegi și părinți, autoritățile ar trebui:

- a. să activeze pentru a se asigura ca profesorii și personalul din educație să beneficieze de termeni și condiții de muncă care să le permită să-și îndeplinească responsabilitățile;
- b. să coopereze la nivel național pentru a promova o educație de calitate pentru toți copiii, să îmbunătățească statutul și să protejeze drepturile personalului din educație;
- c. să-și utilizeze influența pentru a face posibil pentru copii lipsa de discriminare, și în mod particular pentru copii care muncesc, copii din grupurile marginalizate sau cele având dificultăți specifice, să aibă acces la o educație de calitate.

Acest cod de etică vizează:

1. aspecte concrete legate de respectarea legilor și regulamentelor;
2. anticorupție;
3. condițiile de muncă echitabile;
4. conflictele de interese;
5. contabilitatea și raportarea financiară;
6. confidențialitatea;
7. preocupările;
8. reclamațiile;
9. responsabilitatea.

Codul de Etică se referă la unele valori esențiale legate de profesia de profesor, și anume: integritatea, onestitatea, respectul, responsabilitatea și încrederea.

Profesorul trebuie să demonstreze *INTEGRITATE* prin:

- crearea și menținerea relațiilor profesionale corespunzătoare
- comportarea cu imparțialitate, încredere și onestitate

Profesorul trebuie să demonstreze *ONESTITATE* prin:

- exersarea acțiunilor de zi cu zi cu corectitudine, de la gânduri la fapte
- exprimarea stimei față de o altă persoană, acționând și discutând sincer și corect

Profesorul trebuie să demonstreze *RESPECT* prin:

- fiind tolerant, atent și înțelegător cu alte persoane, părerile și valorile lor
- fiind conștient de faptul că relația cu elevii și părinții acestora trebuie să fie bazată pe respect reciproc, încredere și dacă este necesar, pe confidențialitate

Profesorul trebuie să demonstreze *RESPONSABILITATE* prin:

- oferirea priorității educației și îngrijirii elevilor
- angajarea în activități de dezvoltare profesională continuă și de îmbunătățire a strategiilor de predare-învățare
- colaborarea și cooperarea cu colegii în interesul educării și bunăstării discipolilor

Profesorul trebuie să demonstreze *ÎNCREDERE* prin:

- fiind cinstit și rezonabil
- participarea la bunăstarea indivizilor și a comunității
- soluționarea conflictelor prin discuții profesionale și de reflecție

SUCESUL DEPINDE DE EFORTURILE DEPUSE:

POT - definirea scopului, incluzând valori, viziune, misiune, ținte (perspectiva internă);

CERCETEZ - studii, chestionare, discuții etc., pentru a ne ajuta să înțelegem, să cunoaștem elevii și toți factorii care contribuie la actul educației;

ANALIZEZ - ce mă individualizează ca școală, luând în calcul punctele slabe și oportunitățile;

STRATEGIZEZ - dezvoltarea obiectivelor, a unui nou traseu (rută de educație);

IMPLEMENTEZ - punerea în acțiune a ofertei educaționale, a rezultatelor cu strategia adoptată;

EVALUEZ - măsurarea corectă a rezultatelor și a reacțiilor elevilor.

Toate aceste aspecte integrate în cadrul unui cod aparține managementului de vârf, formele acestuia variind în funcție de mărimea, domeniul și preferințele școlii. După elaborare, acesta trebuie comunicat tuturor părților interesate atât din interiorul cât și din afara entității.

Comportamentul etic trebuie să fie o parte integrantă a organizației, un MOD DE A TRĂI care trebuie profund înrădăcinat în organismul colectiv al școlii; trebuie să fie o modalitate de existență a școlii care este transmisă de la o generație la alta.

Principiile eticii:

- a. respectarea confidențialității informațiilor de către salariați față de școală, de către școală față de elevi
- b. sensibilitatea față de conflictele de interese, detectarea și dacă este posibil evitarea lor cât și transparența în activitatea acestora
- c. apelarea la arbitrii neutri pentru rezolvarea lor
- d. respect față de regulile de drept
- e. conștiință profesională, profesionalism
- f. exercitarea profesiei cu conștiință și prudență
- g. cultivarea competenței profesionale
- h. limitarea deciziilor și acțiunilor la competența profesională
- i. loialitate și bună credință, a nu înșela, a-și ține cuvântul, a fi echitabil
- j. simțul responsabilității, a avea în vedere consecințele practice ale deciziilor
- k. asumarea propriei responsabilități
- l. respectarea drepturilor și libertăților celorlalți, libertate în comportament și de opinie
- m. evitarea discriminărilor de orice fel
- n. respectarea ființei umane, a nu aduce prejudicii intenționate celorlalți, a respecta personalitatea umană, cu necesitățile și exprimările sale.

Obiective:

- Codul de conduită etic al unei instituții trebuie construit în jurul unor obiective clare: promovarea valorilor ale principiilor etice și crearea unui climat etic adecvat activității profesionale în acord cu țelurile instituției
- prevenirea și rezolvarea conflictelor etice
- descurajarea practicilor imorale
- sancționarea abaterilor de la valorile instituției.

DREPTURILE SI OBLIGATIILE CADRELOR DIDACTICE

Drepturile Profesorului:

1. Corpul profesoral se bucură de toate drepturile legale stipulate în Legea Învățământului Republicii Moldova, în Statutul Personalului Didactic și în contractul de muncă.
2. Cadrele didactice au dreptul de a participa la activități de perfecționare profesională și în timpul anului școlar. În acest caz, cu acordul directorilor sau al Consiliului de Administrație, se va stabili durata absenței permise și condițiile de acoperire a orelor / materiei.
3. Profesorii pot aduce la cunoștința directorilor sau a Consiliului de Administrație recomandările, observațiile și doleanțele lor, verbal sau în scris.

Îndatoririle Profesorului:

1. Personalul didactic are obligații și răspunderi care decurg din Legea Învățământului și din prevederile contractului de muncă.
2. Crearea atmosferei de lucru în timpul lecțiilor, încurajând elevii la o comunicare loială și dialog eficient, bazat pe respect reciproc.
3. Evaluarea cunoștințelor, abilităților și competențelor elevilor se va face periodic, ritmic și printr-o varietate de mijloace, folosite cu obiectivitate și corectitudine, pentru a oferi elevilor posibilități de afirmare a tuturor laturilor personalității acestora (inteligența, imaginație, spirit critic, sensibilitate). Profesorii trebuie să informeze elevii despre modalitățile și criteriile de evaluare pe care le va aplica.

4. În perioada pregătirii pentru examene sau lucrări scrise, profesorul trebuie să:
  - fie disponibil de a ajuta elevii în pregătirea eficientă față de acele probe
  - creeze un mediu ce ar favoriza desfășurarea corectă și deschisă a testului /examenului
  - evaluând și apreciind elevul, să estimeze cu grijă și corespunzător răspunsurile elevului
5. Cadrele didactice au **obligația morală** de a efectua în afara normei: pregătirea suplimentară a elevilor.
6. Fiecare cadru didactic are obligația de a efectua cel puțin o dată pe săptămână serviciul pe școală, în funcție de graficul stabilit.
7. Profesorul de serviciu va fi ajutat în activitatea sa de elevul de serviciu. Activitatea elevului de serviciu, stabilit printr-un grafic, va fi coordonată de profesorul de serviciu, care la ora 7.45 îi va face și instruirea.
8. Cadrele didactice dețin și funcția de diriginți. Sarcinile diriginților sunt stabilite prin acte normative.
9. Cadrele didactice care au calitatea de diriginte vor conlucra cu părinții prin:
  - ședința cu părinții (cel puțin una pe semestru);
  - vizite la domiciliu;
  - întâlniri individuale;
  - întâlniri comune diriginte – părinte – elev - cadre didactice;
  - consultații periodice în ziua și ora stabilită de comun acord.
10. Diriginții, cadrele didactice vor organiza, coordona activitatea cultural-artistică, distractivă, programul de excursii al elevilor.
11. Profesorii diriginți au obligația să organizeze activități care să contribuie la formarea unității colectivelor pe care le conduc.
12. Cadrele didactice, au obligația, prin conlucrarea cu elevii, să contribuie la păstrarea bunurilor școlii.
13. Cadrele didactice, care dețin funcția de șefi de catedră /comisie, răspund de coordonarea întregii activități a catedrei/comisiei și își desfășoară activitatea pe baza unui plan de munca.
14. Activitatea didactică va fi sprijinită de personalul didactic auxiliar.
15. Activitatea și programul laboranților se stabilesc în cadrul catedrei de specialitate.
16. Biblioteca școlii va funcționa conform programului stabilit. Bibliotecarul va populariza, prin intermediul cadrelor didactice și prin activitatea la orele de dirigenție, fondul de carte. Bibliotecarul răspunde și de manualele școlare.
17. Activitatea instituției este organizată conform programului stabilit de comun acord cu elevii și pe baza Regulamentului de funcționare în școală.
18. Administratorul școlii repartizează pentru personalul de serviciu sectoare cu atribute și sarcini bine definite.
19. Sistemul informațional în școală va fi asigurat prin:
  - serviciu secretariat;
  - profesorul de serviciu;
  - internet;
20. În cadrul Consiliului de administrație, comisia diriginților și la nivelul catedrelor vor fi comunicate sarcinile și hotărârile organelor ierarhice.
21. Pentru rezolvarea unor probleme personale stringente, cadrele didactice se pot învoi conform legii și în următoarele condiții:
  - prin suplینirea cu cerere;
  - concediu fără plată în condițiile legii.

22. Personalul didactic nu trebuie să participe la nici o activitate, în liceu sau în afara sa, care ar aduce atingerea bunului renume.

OBLIGAȚIILE FAȚĂ DE PROFESIE PERSONALUL DIN EDUCAȚIE TREBUIE:

1. să merite încrederea și confidența publică și să crească stima față de profesie prin asigurarea unei educații de calitate pentru toți elevii;
2. să asigure permanenta înnoire și îmbogățire a cunoștințelor profesionale;
3. să contribuie la dezvoltarea și promovarea politicilor de educație;
4. să participe la dezvoltarea culturii sale profesionale deschise și de reflectare;
5. să trateze colegii cu respect, cooperând cu ei și promovând procesul de studiu al elevilor;
6. să ofere suport noilor veniți în această profesie;
7. să respecte confidențial informația despre colegii săi, ci excepția situațiilor impuse de lege sau obligate de scopul profesional;
8. să determine ca natura, formatul și programarea perfecționării profesionale să fie o expresie esențială a profesionalismului lor;
9. să fie sincer când declară toate informațiile relevante cu privire la competență și calificare;
10. să lupte, participând activ în cadrul sindicatului, pentru a avea condiții de muncă care să atragă persoanele cu o calificare înaltă în profesie;
11. să susțină toate eforturile pentru promovarea democrației și a drepturilor omului în și prin educație.
12. să pună în discuție comportamentul unui profesor, când este serios încălcat Codul dat.

OBLIGAȚIILE FAȚĂ DE ELEVI PERSONALUL DIN EDUCAȚIE TREBUIE:

1. să respecte dreptul elevilor fără discriminare
2. să înțeleagă unicitatea, individualitatea și nevoile specifice ale fiecărui elev și să prevadă orientarea și încurajarea fiecărui elev de a-și realiza întregul său potențial;
3. să formeze elevilor sentimentul că sunt parte a unei comunități de angajament mutual în care este loc pentru fiecare;
4. să mențină relații profesionale cu elevii;
5. să apere și să promoveze interesele elevilor și să facă orice efort pentru a proteja elevii de abuzuri fizice, psihologice sau sexuale;
6. să manifeste simțul datoriei, seriozitate și confidențialitate în toate problemele ce afectează binele elevilor lor;
7. să asiste elevii în dezvoltarea unui set de valori concordant cu standardele internaționale ale drepturilor omului;
8. să-și exercite autoritatea cu dreptate și compasiune;
9. să asigure că relația privilegiată între profesor și elev nu este exploatată în niciun fel, în mod special
10. să direcționeze efortul profesional spre susținerea elevilor în evoluția și armonizarea personalității elevilor, precum și formarea capacității lor de a munci

11. să nutrească pentru elevi cinste și integritate și să nu întreprindă nimic ce ar putea discredita aceste calități
12. să manifeste autoritate în conformitate cu Legea Republicii Moldova și să dezvolte concepte pentru nevoile și drepturile elevilor
13. să fie conștient că fiecare copil este o individualitate și discipolii se pot deosebi în asimilarea cerințelor promovate de educație
14. să fie conștient de obligația sa în dezvoltarea la elevi a talentului posedat la maximum posibil
15. să conlucreze cu părinții în promovarea bunăstării copiilor, consultându-i și implicându-i unde este necesar
16. să nu utilizeze relațiile profesionale cu elevii în avantaje private
17. să nu divulge informația despre elevi, obținută pe parcursul serviciului profesional, cu excepția situațiilor cerute de lege sau scopul profesional
18. să nu accepte favoruri sau cadouri de la discipoli în schimbul unor privilegii. Să nu accepte, direct, sau indirect, orice tip de recompensă de la elevi
19. să evalueze elevul doar în baza meritului și performanțelor academice
20. să nu implice pedepse corporale față de elevi, drept deducție din randamentul școlar al discipolilor.

OBLIGAȚIE FAȚĂ DE COLEGI

PERSONALUL DIN EDUCAȚIE TREBUIE:

1. să promoveze colegialitatea între colegi, respectându-le poziția profesională și opiniile;
2. să fie pregătit să ofere sfaturi și asistență în mod special celor la început de carieră sau în pregătire;
3. să mențină confidențialitatea informațiilor despre colegi obținute în cursul serviciului profesional, dacă dezvăluirea nu servește îndeplinirii unei sarcini de serviciu sau nu este cerută de lege;
4. să-și asiste colegii în procedurile paritare negociate și agreeate între sindicatele din educație și angajatori;
5. să apere și să promoveze interesele și binele colegilor și să-i protejeze de abuzuri fizice, psihologice sau sexuale;
6. să recunoască responsabilitatea de a îmbunătăți eficacitatea sa ca profesor prind diferite metode posibile;
7. să nu accepte gratitudini, cadouri sau favoruri ce ar putea leza sau influența deciziile / acțiunile profesionale;
8. să nu încerce să influențeze Ministerul Educației și Direcția de Învățământ ceea ce ține de conținuturi ce ar afecta profesorii.

OBLIGAȚIILE FAȚĂ DE PĂRINȚI

PERSONALUL DIN EDUCAȚIE TREBUIE:

1. să recunoască dreptul părinților la informare și consultare, prin metode agreeate, cu privire la binele și progresul copiilor lor;
2. să respecte autoritatea părintească legitimă, dar să acorde sfaturi dintr-un punct de vedere profesional cu privire la ce este cel mai bine pentru interesul copilului;
3. să facă orice efort pentru a încuraja părinții să se implice activ în educația, bunăstarea și succesul copiilor săi și să susțină activ procesul de învățare prin asigurarea evitării formelor de exploatare a muncii copiilor care le-ar putea afecta educația.
4. să informeze părinții despre progresul sau deficiențele elevilor săi, exercitând onestitatea și tactul pedagogic la maximum, cooperând cu părinții în ajutorarea și perfecționarea elevilor

5. să lucreze și coopereze cu părinții elevilor săi, stabilind relații deschise, cinstită și respectuoase
6. să nu accepte favoruri sau cadouri de la părinții discipolilor săi, în schimbul unor privilegii.

RECOMPENSE PENTRU PROFESORI

1. Evidențierea în Consiliul Profesorat
2. Acordarea salariului de merit sau a gradației de merit conform metodologiei elaborate de Ministerul Educației
3. Acordarea de premii sau recompense materiale din fondul școlii, dacă este posibil, sau de la agenții economici (sponsori) pentru rezultate remarcabile
4. Recomandarea scrisă sau verbală pentru poziții în diferite comisii la nivel local, regional, național, pentru participarea la conferințe și întâlniri internaționale.

SANCTIUNI PENTRU PROFESORI

Abateri	Prima dată	De mai multe ori
Întârziere la ore	Notarea în condica de prezență	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atenționare în fața Consiliului Profesorat și a Consiliului de Administrație ▪ Neplata orei dacă întârzierea depășește 10 minute
Absență nemotivată de la ore	Neplata orei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Neplata orelor ▪ Diminuarea calificativului anual ▪ Sancțiune salarială stabilită de Consiliul de Administrație al instituției de învățământ
Absență nemotivată de la Consiliul Profesorat	Avertisment verbal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atenționare în fața Consiliului de Administrație ▪ Diminuarea calificativului anual
Atitudine necorespunzătoare față de colegi sau față de elevi	Avertisment verbal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atenționare în fața Consiliului Profesorat ▪ Diminuarea calificativului anual

Toate aceste aspecte integrate în cadrul unui cod aparține managementului de vârf, formele acestuia variind funcție de mărimea, domeniul și preferințele școlii. După elaborare, acesta trebuie comunicat tuturor părților interesate atât din interiorul cât și din afara entității. Etica și responsabilitatea socială necesită un angajament zilnic și total din partea școlii (lider, profesori, elevi și părinți etc.). Părinții elevilor sau tutorii lor legali sunt chemați să se implice în activitățile organizate de școală, să facă propuneri pentru îmbunătățirea calității educației copiilor lor, să ia la cunoștință și să respecte prevederile contractului de parteneriat cu școala. Promovarea valorilor etice se face prin lucru în echipă și prin inițiativă, iar rezultatele apar prin creșterea reputației și a imaginii școlii.

Manager (lider)

Fiecare dintre noi s-a născut cu anumite calități pe care, în timp, și le-a perfecționat. Multe dintre ele pot fi comune unei mase mari de persoane, însă doar câteva sunt cele care ne diferențiază, constituind punctul forte al fiecărui caracter.

- ✓ Atributul de a fi lider este unul dintre marcatorii personalității noastre;
- ✓ Liderul se evidențiază prin curajul sau și tăria de caracter, fiind "superlativul", el este un bun povățuitor, dar și un bun ascultător;
- ✓ Liderul adevărat trebuie să știe, că cei care nu știu să fie supuși, nu vor ști nici să conducă;
- ✓ Liderul trebuie să fie un bun orator, să poată convinge și să însuflească încredere așa, cum Hristos a spus parabole pe care omenirea și astăzi le ia drept exemplu de viață;
- ✓ Liderul trebuie să aibă o prezență impunătoare și un șarm care să-l pună în lumină;
- ✓ Liderii pot fi aleși de popor, dar ulterior să devină criminali în masă... poate fi influențat, atunci când i se gădila interesul...! Este necesar să învățăm cu adevărat diferența între semnificațiile cuvintelor „BINE” și „RĂU”.

Conducerea unităților de învățământ este asigurată de către directori și cele două organe colective de conducere, Consiliu de Administrație și Consiliu Profesoral. Directorul își exercită prerogativele pe baza actelor normative generale și specifice ale învățământului. Activitatea sa vizează realizarea într-o proporție cât mai mare a obiectivelor asumate, managementul resurselor umane, raporturile cu nivelele ierarhice superioare, evaluarea activității depuse în școală de către angajați, evaluarea performanțelor școlare la nivel de elevi, revizuirea activității unității de învățământ, coordonarea managementului informațional, managementului financiar, încurajarea și dezvoltarea relațiilor cu părinții, cu societatea civilă.

Activitatea managerială necesită perfecționarea continuă a cunoștințelor conform următoarelor module:

1. Comunicare;
2. Managementul unității de învățământ;
3. Managementul calității procesului de învățământ;
4. Organizare și strategii de coordonare și evaluare educațională;

„Începi să trăiești doar atunci, când ești capabil să-ți alegi liderul!”